

**UCHWAŁA NR XXVII/190/17
RADY MIEJSKIEJ W MICHAŁOWIE**

z dnia 16 marca 2017 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Michałowo na lata 2017-2019

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2016 r. poz. 446, 1579, 1948) i art. 176 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. 2016 r., poz. 575, 1583, 1860) Rada Miejska w Michałowie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Michałowo na lata 2017-2019, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Michałowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Michałowie

mgr Irena Suprun

Załącznik do Uchwały Nr XXVII/190/17

Rady Miejskiej w Michałowie

z dnia 16 marca 2017 r.

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE MICHAŁOWO
NA LATA 2017-2019**

Michałow, 2017

Wstęp

Podmiotem realizującym ten cel na poziomie Gminy Michałowo jest Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Michałowie. Podstawowym zadaniem MGOPS jest bezpośrednie organizowanie i wykonywanie zadań statutowych. „Rodzina to podstawowe środowisko, które powinno zapewnić bezpieczeństwo emocjonalne dziecku”. Rodzina oddziałuje w sposób świadomy i nieświadomy na osobowość dziecka, przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Jest to pierwsze i podstawowe środowisko wychowawcze dziecka, które powinno zapewnić mu prawidłowy rozwój biologiczny i psychospołeczny oraz bezpieczeństwo emocjonalne, a także przygotować do pełnienia przyszłych ról społecznych. Rodzina jest pierwszą instytucją wychowawczą, która kształtuje jego osobowość, postawy, system wartości i aktywność oraz przekazuje tradycje, wzory zachowań i zasady współżycia społecznego. Dlatego jeśli w rodzinie pojawiają się dysfunkcje lub innego rodzaju zagrożenia, patologie czy wykluczenie społeczne, instytucje i służby ustawowo zobligowane do wspierania rodziny mają obowiązek podjęcia określonych działań, aby wpłynąć na przywrócenie prawidłowego jej funkcjonowania.

W dniu 1 stycznia 2012 roku weszła w życie ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 332 z późniejszymi zmianami) określająca zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych oraz zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej. Celem nowych rozwiązań jest troska o zapewnienie każdemu dziecku stabilnego, szczęśliwego, rodzinnego środowiska wychowawczego oraz wsparcie rodziny przeżywającej trudności w powrocie do prawidłowego funkcjonowania, a także zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadku niemożności sprawowania jej przez rodziców.

Ustawa nakłada także na gminy obowiązek opracowania i realizacji 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny, których zadaniem jest określenie planowanych działań dotyczących wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji rodzicielskich i opiekuńczo - wychowawczych, mających na celu przywrócenie im zdolności do wypełniania tych zadań oraz tworzenia systemu opieki nad dzieckiem.

Obowiązek wspierania rodziny spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego, które realizują go na zasadach pomocniczości we współpracy ze środowiskiem lokalnym,

sądami, policją, instytucjami oświatowymi i służbą zdrowia, kościołami, organizacjami społecznymi, itp.

Pozostawienie rodzin bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Pomoc powinna koncentrować się na wspomaganie osób i rodzin wymagających wsparcia w osiągnięciu możliwie pełnej aktywności społecznej, a także wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do pełnego i samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie. Dlatego jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. W pracy tej bardzo istotne jest koordynowanie działań wszystkich instytucji, zobligowanych do wspierania rodziny. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Choroba alkoholowa czy pijaństwo rodziców, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa, długotrwałego bezrobocia czy zagrożenie eksmisją. Dlatego rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników ochrony zdrowia, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną oraz podejmowania działań na rzecz rodziny. Praca z rodziną przedstawicieli służb społecznych powinna być połączona ze wsparciem ze strony środowiska, w tym również bliższych i dalszych krewnych oraz aktywnością własną ze strony rodziny. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo - wychowawczej należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Stąd założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej, już na etapie gdy problemy się zaczynają oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

Program Wspierania Rodziny w Gminie Michałowo na lata 2017-2019 opracowany został w oparciu o założenia ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (tekst jednolity Dz.U. z 2015 r., poz. 332 z późn. zm.) program będzie uzupełnieniem zadań realizowanych na rzecz rodziny w Gminie Michałowo a zapisanych w:

- Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Michałowo na lata 2016-2024. Zawarto w niej m.in. cele strategiczne i kierunki działania samorządu oraz społeczności lokalnej:

Cel I - Rozwój rynku pracy i pomocy osobom bezrobotnym.

Kierunek działania:

Pkt 4 – rozwój pracy socjalnej ukierunkowanej na aktywizowanie, kształtowanie prawidłowego wzorca funkcjonowania społecznego, niwelowanie postaw biernego uczestnika w systemie pomocy społecznej,

Pkt 10 - udzielenie wsparcia psychologicznego, rzeczowego i socjalnego osobom i rodzinom dotkniętym bezrobociem

Cel II – Wspieranie rodzin oraz grup najslabszych (starszych, niepełnosprawnych, przewlekle chorych, z zaburzeniami psychicznymi).

Kierunek działania:

Pkt 3 – rozszerzenie specjalistycznych usług medycznych na rzecz mieszkańców (gabinetu lekarza ginekologa, usług diabetologa, kardiologa),

Pkt 6 – rozwijanie poradnictwa specjalistycznego,

Pkt 7 – udzielanie rodzinom pomocy psychologicznej, prawnej, mediacyjnej, realizacja asystentury rodzinnej,

Pkt 8 – koordynowanie prac Lokalnego Zespołu Interdyscyplinarnego,

Pkt 9 – rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi na rzecz osób w zakresie rozwiązywania problemów społecznych,

Pkt 10 – organizacja projektów: dożywiania w szkołach, wypoczynku letniego dzieci i młodzieży, stypendiów socjalnych i naukowych, zajęć pozalekcyjnych i innych form na rzecz dzieci i młodzieży. Wsparcie uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych

Pkt 11 – zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej, prowadzenie punktu konsultacyjnego

Pkt 12 – podnoszenie kwalifikacji osób niosących pomoc rodzinom

Pkt 13 – prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej

Pkt 14 – organizowanie grup wsparcia

Cel III – Budowanie kapitału społecznego obszaru edukacji, kultury i społeczności lokalnej

Kierunek działania:

Pkt 10 – prowadzenie i rozwój świetlic, klubów i miejsc spotkań w gminie

Pkt 12 – wykorzystywanie nowego okresu programowania EFS do realizacji lokalnych usług, rozwoju organizacji, grup.

- Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Michałowo na lata 2015-2020

Cel główny:

„Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz dążenie do zmniejszenia zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Michałowo.”

Cele szczegółowe:

1. Zwiększenie skuteczności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie
2. Zapewnienie ochrony i możliwości udzielania wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym przemocą
3. Podnoszenie świadomości społecznej i wrażliwości na zjawiska związane z przemocą w rodzinie
4. Podnoszenie kompetencji lokalnych służb działających w obszarze przemocy domowej

I. PODSTAWY PRAWNE DO REALIZACJI PROGRAMU

Program będzie realizowany w szczególności w oparciu o następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm),
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 z późn. zm.),
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1286 z późn. zm.),
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 124 z późn. zm.),
5. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1118z późn. zm),
6. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz.332 z późn. zm.),
7. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2015 r, poz.1515

- z późn.zm.),
8. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Michałowo na lata 2016-2024,
  9. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Michałowo na lata 2015-2020,
  10. Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r.o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz.U.z 2014 r. poz.1863 z późn. zm.).
  11. Ustawa z dnia 04 listopada 2016 o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2016 r, poz 1860)

Innymi regulacjami prawnymi związanymi z problematyką rodziny są kodeksy: rodzinny i opiekuńczy, karny, cywilny, pracy, itd. oraz ratyfikowane przez Polskę akty międzynarodowe, takie jak Powszechna Deklaracja Praw Człowieka, Europejska Karta Społeczna, itd.

II. DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN W GMINIE MICHAŁOWO

Według stanu na dzień 31 grudnia 2014 r. w Gminie Michałowo zamieszkiwało 7057 mieszkańców, w tym prawie równomiernie 3531 mężczyzn i 3526 kobiet, liczba dzieci do 18 roku życia zamknęła się w liczbą 1009.

Diagnozę stanu opracowano na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej na rok 2014 dla Gminy Michałowo, danych statystycznych MGOPS w Michałowie, danych statystycznych Urzędu Miejskiego w Michałowie oraz danych udostępnionych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Białymstoku.

Z pomocy społecznej w ramach zadań własnych i zleconych korzystały:

1. W roku 2013 – 477 rodzin (699 osoby) w tym:
  - 106 rodzin z powodu długotrwałej i ciężkiej choroby,
  - 186 rodzin z powodu ubóstwa,
  - 146 rodzin z powodu bezrobocia,
  - 115 rodzin z powodu niepełnosprawności,
  - 18 rodzin z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego,
  - 52 rodziny ze względu na potrzebę ochrony macierzyństwa,
  - 33 rodziny wielodzietne,

- 15 rodzin niepełnych.

2. W roku 2014 – 354 rodzin (842 osoby) w tym:

- 157 rodziny z powodu długotrwałej i ciężkiej choroby,
- 199 rodzin z powodu ubóstwa,
- 154 rodzin z powodu bezrobocia,
- 136 rodzin z powodu niepełnosprawności,
- 19 rodziny z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- 54 rodzin ze względu na ochronę macierzyństwa,
- 34 rodziny wielodzietne,
- 16 rodzin niepełnych.

3. W roku 2015 – 317 rodzin (738 osoby) w tym:

- 133 rodziny z powodu długotrwałej i ciężkiej choroby,
- 189 rodzin z powodu ubóstwa,
- 153 rodzin z powodu bezrobocia,
- 124 rodzin z powodu niepełnosprawności,
- 17 rodziny z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- 50 rodzin ze względu na ochronę macierzyństwa,
- 35 rodziny wielodzietne,
- 14 rodzin niepełnych.

2. W roku 2016 – 298 rodzin (666 osoby) w tym:

- 143 rodziny z powodu długotrwałej i ciężkiej choroby,
- 173 rodzin z powodu ubóstwa,
- 129 rodzin z powodu bezrobocia,
- 124 rodzin z powodu niepełnosprawności,
- 20 rodziny z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- 49 rodzin ze względu na ochronę macierzyństwa,
- 36 rodziny wielodzietne,
- 15 rodzin niepełnych.

Korzystający z pomocy Ośrodka to najczęściej osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku oraz osoby niepełnosprawne. Zdarza się też często, że w jednej rodzinie występuje kilka powodów trudnej sytuacji np. bezrobocie, alkoholizm, długotrwała choroba, niepełnosprawność oraz bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. Negatywne ekonomiczne i społeczne skutki bezrobocia to:

- pogorszenie sytuacji materialnej,
- pogorszenie stanu zdrowia,
- pogorszenie relacji między członkami rodziny, - wzrost zachowań patologicznych.

Dużym problemem wśród korzystających z pomocy MGOPS jest alkoholizm. Szczegółowe kierunki działania w zakresie profilaktyki, leczenia oraz pomocy osobom uzależnionym oraz członkom ich rodzin zawarte są w Gminnym Programie Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii uchwalanym corocznie przez Radę Miejską w Michałowie zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Z problemem alkoholowym ściśle związane jest zjawisko przemocy domowej. Na terenie Gminy Michałowo z przemocą domową spotykają się policjanci, pracownicy socjalni, lekarze, pedagodzy, członkowie GKRPA. W związku z tym, że z przemocą stykają się przedstawiciele różnych instytucji powołano na terenie Gminy Michałowo Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wymiana doświadczeń, umiejętności i informacji stanowi prawdziwy potencjał, który ukierunkowany jest na problem dziecka i rodziny. Znaczący jest problem bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych, przez co zwiększa się zapotrzebowanie na konkretną pomoc rzeczową i finansową skierowaną do dzieci i ich opiekunów. Należy wskazać, w jakich aspektach należy pomóc rodzinie, aby prawidłowo mogła funkcjonować i stanowiła pozytywne środowisko rozwoju młodego człowieka.

Czynniki dysfunkcyjne, które negatywnie wpływają na rodzinę wymagają od profesjonalnych służb opracowania specjalistycznych usług socjalnych, a celem pracy socjalnej z rodziną ma być wyjście z kryzysu i samodzielne prawidłowe funkcjonowanie w środowisku rodzinnym i społecznym.

Systematycznie wzrasta zapotrzebowanie na formy pomocy nie mieszczące się w sferze finansowej, usługowej, czy w naturze. Coraz częściej podopieczni pomocy społecznej poszukują wsparcia psychologicznego, terapeutycznego, prawnego oraz pracy socjalnej. Praca

socjalna z rodziną swój początek ma w miejscu gdzie egzystuje podopieczny. Tylko w miejscu zamieszkania podopiecznego pracownik socjalny zastaje zainteresowanego w prawdziwym (najmniej zafalszowanym) kontekście jego życia. W naturalnym środowisku życia wyraźnie manifestują się możliwe zagrożenia, jak i elementy, na których można budować program pomocowy.

Problemy, jakie dotyczą współczesną rodzinę oraz dotychczasowe doświadczenia wskazują na potrzebę wsparcia rodzin naturalnych na etapie, gdy problemy się rozpoczynają. Takie podejście do pracy z rodziną pozwala czasami zapobiec głębokiemu kryzysowi, który może skończyć się odebraniem dzieci rodzicom biologicznym.

Jak wynika z informacji uzyskanych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Białymstoku w pieczy zastępczej umieszczonych jest siedmioro dzieci z terenu Gminy Michałowo. W/w dzieci przebywają w pięciu spokrewnionych rodzinach zastępczych.

W zakresie tym zgodnie z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej gmina Michałowo współfinansuje pobyt w trzech spokrewnionych rodzinach zastępczych pięciorga dzieci.

Natomiast z danych Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, że procedurę Niebieska Karta prowadzono w 2014 r. u 26 rodzin, w 2015 r. u 33 rodzin, a do 31 grudnia 2016 r. w 26 rodzinach.

Na terenie Gminy Michałowo funkcjonują 2 szkoły w ramach Gminnego Zespołu Szkół w Michałowie - Szkoła Podstawowa oraz Gimnazjum. Pracownicy socjalni wraz z pedagogami w/w szkół, podejmują działania w celu objęcia dożywianiem wszystkich tego wymagających dzieci, uczniów szkół podstawowych i gimnazjów a także dzieci, które uczęszczają do przedszkola. Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych uczęszczający do Zespołu Szkół w Michałowie obejmowani są pomocą w formie żywności, gdyż w szkole nie występuje możliwość ich dożywiania w formie gorącego posiłku. W 2015 roku Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej sfinansował posiłek w szkołach dla 174 uczniów w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. W roku 2015 z rodzin najuboższych skorzystały ze wsparcia w formie stypendium 114 dzieci. Realizując podstawowe zadania ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej w 2013 przyznany został asystent 10 rodzinom, w których zamieszkiwało 30 dzieci.

Diagnozowanie zasobów pozwala na wskazanie form pomocy niezbędnych dla rodzin znajdujących się w sytuacjach zagrożenia i kryzysu. Znajomość potencjału i dostępność usług daje możliwość formułowania celów i zadań, które mogą stanowić spójny system działania na

rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo wychowawczych.

III. ZASOBY GMINY MICHAŁOWO

Program Wspierania Rodziny w gminie Michałowo na lata 2017 – 2019 będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej. Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów dzieci, młodzieży i rodzin określa się instytucje znajdujące się na terenie Gminy Michałowo, które funkcjonują w obszarze profilaktyki społecznej, oświaty, ochrony zdrowia. Są to jednostki samorządowe i organizacje pozarządowe.

Na terenie Gminy Michałowo oraz powiatu białostockiego działają następujące instytucje realizujące działania na rzecz dziecka i rodziny:

1. Urząd Miejski w Michałowie - przyznawanie i wypłacanie stypendiów, dowóz dzieci niepełnosprawnych do szkoły, organizowanie kolonii grupowych dzieci i młodzieży.
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – przeciwdziałanie problemom dotyczącym nadużywania alkoholu.
3. Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – praca socjalna, pomoc finansowa, pomoc rzeczowa i pomoc w postaci usług, dożywianie dzieci i osób dorosłych, świadczenia rodzinne i świadczenia z funduszu alimentacyjnego, pomoc w zapobieganiu przemocy w rodzinie (procedura Niebieska Karta).
4. Zespół Interdyscyplinarny – przeciwdziałanie problemom przemocy w rodzinie.
5. Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie w Białymstoku – poradnictwo rodzinne, szkolenia rodzin zastępczych, wspieranie osób niepełnosprawnych i ich rodzin.
6. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Białymstoku – poradnictwo, pomoc psychologiczna i pedagogiczna, prowadzenie zajęć terapeutycznych indywidualnych w zakresie pomocy logopedycznej, psychologicznej i pedagogicznej.
7. Komisariat Policji w Zabłudowie – prowadzenie działalności edukacyjnej, profilaktycznej, prewencyjnej w szkołach, pomoc w zapobieganiu przemocy w rodzinie (procedura Niebieska Karta).
8. Gminny Zespół Szkół w Michałowie – działalność edukacyjno-wychowawcza, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dla rodziców i dzieci, współorganizowanie wycieczek dzieci i młodzieży.
9. Zespół Szkół w Michałowie – działalność edukacyjno-wychowawcza, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dla rodziców, dzieci i młodzieży.

10. Stowarzyszeniem Pomocy Rodzinie i Zagrożonym Wykluczeniem Społecznym "Lepsze Jutro" – działalność polegająca na: 1. Niesienie wszechstronnej pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej, a także inicjowanie i rozwijanie form pomocy potrzebującym, 2. Reintegracja zawodowa i społeczna osób społecznie wykluczonych oraz przeciwdziałanie wykluczeniu i marginalizacji, 3. Przeciwdziałanie patologiom społecznym, 4. Promocja i ochrona zdrowia, 5. Upowszechnianie i ochrona praw człowieka i obywatela, praw konsumenta i pacjenta, 6. Aktywizacja i integracja społeczności lokalnych, 7. Wspomaganie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, 8. Poprawa jakości życia mieszkańców wsi i małych miast, 9. Wspieranie edukacji ekologicznej i aktywności proekologicznej, 10. Podniesienie poziomu tolerancji, etyki, moralności i dobrych obyczajów, 11. Propagowanie zasady równości płci, 12. Promocja i upowszechnianie metod dialogu i współpracy w kontaktach międzyludzkich, 13. Wspieranie wszechstronnego rozwoju człowieka, 14. Dążenie do zaspokojenia potrzeb jednostek, rodzin i społeczności lokalnych, 15. Promocja zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych bezrobociem, 16. Upowszechnianie idei ekonomii społecznej i demokracji, 17. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego.
11. Fundacja „Pomoc Zespołowi Szkół w Michałowie” – wspieranie działalności naukowej i dydaktycznej prowadzonej przez Zespół Szkół w Michałowie.

Analiza SWOT

Mocne Strony	Słabe Strony

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Michałowo na lata 2016-2024; ➤ Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar w Rodzinie Gminy Michałowo na lata 2015 – 2020; ➤ Aktywna współpraca instytucji działających na rzecz rodziny; ➤ Doświadczenie, wiedza pracowników działających na rzecz rodziny; ➤ Dobre rozpoznanie środowisk lokalnych przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych i psychologa, dzielnicowego; ➤ Funkcjonowanie placówek oświatowych; ➤ Wykształcona kadra pomocy społecznej; ➤ Baza instytucji działających na rzecz rodziny (m.in. MGOPS, PCPR, szkoły, Policja, Sąd, kościoły, organizacje pozarządowe); ➤ Realizowanie ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny; 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wysoki poziom bezrobocia; ➤ Wysoki wskaźnik ubóstwa; ➤ Ograniczenie środków finansowych z budżetu państwa na zadania realizowane przez gminę; ➤ Wzrost liczby zadań przekazywanych gminom do realizacji; ➤ Brak współdziałania rodziców w zakresie edukacji dzieci; ➤ Bierna postawa rodziców wobec problemów występujących w rodzinach; ➤ Brak wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych; ➤ Ograniczony dostęp do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego (za małą ilość jednostek); ➤ Ograniczone środki na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
<p>Szanse</p>	<p>Zagrożenia</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Spadek bezrobocia; ➤ Zatrudnienie asystenta rodziny; ➤ Podnoszenie kwalifikacji przez pracowników działających na rzecz rodziny (m.in. pracowników 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zanik więzi, tradycji rodzinnych, „pęd życia”; ➤ Wzrost kosztów utrzymania rodzin; ➤ Rozszerzenie zjawisk patologicznych (przemoc, narkomania, alkoholizm, uzależnienia);

<p>socjalnych, asystenta rodziny, pedagogów i wychowawców szkolnych, policjantów);</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Edukacja rodziców; ➤ Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę; ➤ Funkcjonowanie zespołów Interdyscyplinarnych; ➤ Zwiększenie środków finansowych, w obszarze pomocy społecznej, edukacji i wychowania; ➤ Realizowanie programów profilaktycznych promujących zdrowy styl życia; ➤ Współpraca rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów życiowych; ➤ Pozyskiwanie środków zewnętrznych na aktywizację zawodową i społeczną osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zaniechanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców; ➤ Ograniczenie środków finansowych na edukację; ➤ Brak środków na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej; ➤ Uzależnienie rodzin od pomocy społecznej oraz zjawisko „dziedziczenia biedy”; ➤ Brak środków na zatrudnianie asystentów rodziny; ➤ System wychowania bezstresowego, bez zasad i wymagań; ➤ Szkodliwe wzorce i konsumpcyjny styl życia ➤ Długie i biurokratyczne procedury; ➤ Destrukcyjna rola mediów;
--	---

IV. Cele Programu Wspierania Rodziny

Misją niniejszego programu jest stworzenie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną w Gminie Michałowo.

Główne cele programu wspierania rodziny:

Cel główny programu:

Tworzenie warunków sprzyjających wspieraniu rodziny i jej prawidłowego funkcjonowania.

Cele szczegółowe programu wspierania rodziny i kierunki działań

1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.

Kierunki działań:

- Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom żyjącym w trudnych warunkach materialnych: pomoc w formie dożywiania dla dzieci i młodzieży w szkołach, udzielanie pomocy dzieciom w formie stypendiów szkolnych, w formie zasiłków celowych, okresowych.
- Objęcie dożywianiem, w ramach rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” osób dorosłych wymagających tej formy wsparcia, zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom.
- Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo wychowawczej.
- Realizacja ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”

Realizatorzy/Partnerzy: Gmina Michałowo, MGOPS.

Termin: 2017-2019

Wskaźniki :

- Liczba osób którym udzielono pomocy finansowej lub rzeczowej
- Liczba osób objętych programem „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

2. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.

Kierunki działań:

- Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne (psychologiczne, socjalne, prawne).
- Systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli innych zawodów kontaktujących się z rodziną.
- Promocja programów profilaktycznych i psychoedukacyjnych skierowanych do rodziców, dzieci i młodzieży.
- Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez sport, rekreację i kulturę.

- Ustawiczne doskonalenie umiejętności zawodowych pracowników socjalnych poprzez udział w szkoleniach, warsztatach i innych formach edukacyjnych.
- Doskonalenie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy ze szczególnym uwzględnieniem działań służących powrotowi osób długotrwale bezrobotnych na rynek pracy.
- Prowadzenie w ośrodku pomocy społecznej systemowej pracy socjalnej z rodziną wieloproblemową, wspartej poradnictwem specjalistycznym ścisła współpraca z asystentem rodziny

Realizatorzy/Partnerzy: Gmina Michałowo, Oświata, MGOPS.

Termin: 2017-2019

Wskaźniki :

- Liczba konsultacji i porad.
- Liczba programów profilaktycznych i psychoedukacyjnych.
- Liczba szkoleń, seminariów warsztatów odbytych przez pracowników socjalnych MGOPS.
- Liczba rodzin objętych pracą socjalną,.

3. Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży.

Kierunki działań:

- Monitorowanie rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Wypracowanie standardów pracy z rodziną wieloproblemową, w której wychowywane są dzieci, przez instytucje i organizacje zajmujące się rodziną i dzieckiem oraz nadzór asystenta rodziny.
- Wspieranie i promocja inicjatyw lokalnych w zakresie wsparcia rodziny i dziecka.
- Prowadzenie działalności profilaktycznej i edukacyjnej przez placówki oświatowe.

Realizatorzy/Partnerzy: Gmina Michałowo, Oświata, MGOPS.

Termin:2017-2019

Wskaźniki:

- Liczba rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Liczba rodzin objętych pracą asystenta rodzinnego.
- Liczba inicjatyw lokalnych w zakresie wspierania rodziny.

4. Wspieranie interdyscyplinarne rodzin i dzieci.

Kierunki działań:

- Bieżąca współpraca podmiotów podejmujących różnorodne działania na rzecz dzieci i rodziny.
- Edukacja służb społecznych w zakresie wykorzystania metody pracy interdyscyplinarnej w rozwiązywaniu problemów dziecka i rodziny.
- Dobór działań naprawczych na rzecz dziecka i rodziny w oparciu o działania interdyscyplinarne.
- Pomoc w opiece i wychowaniu dziecka: wsparcie asystenta rodziny, pomoc rodzin wspierających, praca socjalna z rodziną (kontrakt socjalny), pomoc placówek wsparcia dziennego (świetlica).
- Rozwijanie lokalnego systemu poradnictwa, między innymi psychologicznego, prawnego i socjalnego oraz doskonalenie wczesnej interwencji w sytuacjach kryzysowych.
- Praca socjalna z rodzicami biologicznymi dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo – wychowawczej.
- Praca socjalna upowszechniona w wymiarze informacyjnym (upowszechnianie informacji o placówkach pomocowych i rodzaju świadczonych w nich usługach poprzez zamieszczanie w prasie lokalnej, na stronie internetowej MGOPS Michałowo).

Realizatorzy/Partnerzy: Gmina Michałowo, Oświata, GOK, MGOPS.

Termin: 2016-2018

Wskaźniki :

- Liczba odwiedzin stron internetowych.
- Liczba szkoleń.
- Liczba rodzin biologicznych objętych pracą socjalną.

Koordynatorem Programu jest Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Michałowie przy współpracy z następującymi instytucjami:

- Urzędem Miejskim w Michałowie,
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespołem Interdyscyplinarnym,
- Policją i sądami,

- Placówkami oświatowo – wychowawczymi i sportowymi,
- Organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami, fundacjami,
- Ochroną zdrowia.

V. ZADANIA GMINY

- 1) realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny,
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji i finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki naturalnej nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego,
- 4) praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych przez:
  - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
  - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
  - c) w miarę potrzeby prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci,
- 5) finansowanie kosztów związanych z rodzinami wspierającymi,
- 6) współfinansowanie przez gminę pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,
- 7) sporządzenie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
- 8) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej,
- 9) przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji o powstaniu zaległości z tytułu nieponoszenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej przez rodziców biologicznych przez okres dłuższy niż 12 miesięcy.

VI. Źródła finansowania

Źródłem finansowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny są:

1. Środki własne gminy zaplanowane na dany rok budżetowy w Miejsko Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Michałowie oraz pochodzące z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
2. Dotacje z budżetu państwa.
3. Środki pozabudżetowe.

VII. Monitoring i ewaluacja

Gminny Program Wspierania rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się sprawami rodziny. Monitoring będzie polegał na pozyskiwaniu informacji i danych od podmiotów realizujących poszczególne zadania, co umożliwi wgląd w zakres podejmowanych działań, ich analizę oraz ocenę skuteczności. Analiza i ocena zebranych informacji pozwoli na planowanie dalszych działań oraz doskonalenie działań dotychczas ustalonych.

Koordinacją w zakresie realizacji Programu zajmuje się kierownik ośrodka pomocy społecznej. Okresową ocenę sytuacji rodziny będzie wykonywał pracownik MGOPS wyznaczony przez kierownika ops nie rzadziej, niż co pół roku. Pracownik ten zobowiązany jest do współpracy z zespołem Interdyscyplinarnym lub grupą roboczą lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Zgodnie z art. 179 ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej w terminie do dnia 31 marca każdego roku Burmistrz Michałowa składa Radzie Miejskiej roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z ich realizacją

VIII. PODSUMOWANIE

Gminny Program Wspierania Rodziny jest zgodny z kierunkiem i działaniami określonymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Program zakłada tworzenie optymalnych warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin na terenie Gminy Michałowo oraz poprawy stylu i jakości ich życia. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny,

ochronny a rodzinie będą stwarzane możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami, co zwiększy jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku i poczucie odpowiedzialności przy wykorzystywaniu też własnej aktywności i potencjału, jaki posiada. Ważnym elementem powodzenia w zakresie realizacji Programu jest ścisła współpraca podmiotów zajmujących się sprawami rodziny i podejmowanie interdyscyplinarnych działań.